

PENGARUH PROGRAM TELEVISYEN TERHADAP PERKEMBANGAN SOSIAL BELIA

MOHD SOBHI ISHAK, AWAN ISMAIL, BAKRI MAT, AZAHAR KASSIM,
SHARIFFAH MAMAT & NORATI'QAH TALIB

ABSTRAK

Pengaruh program televisyen (TV) terhadap belia telah mendapat perhatian pengkaji sains sosial di seluruh dunia sejak tahun 1950an hingga kini. Artikel ini bertujuan bagi membincangkan pola dan motif tontonan televisyen dalam kalangan belia Malaysia pada masa kini. Kajian tinjauan secara keratan rentas berbantuan borang soal selidik telah dijalankan terhadap 2007 orang belia berumur 15 hingga 40 tahun. Persampelan rawak berstrata tak seimbang pelbagai tahap digunakan meliputi 20 buah kawasan dari 9 negeri. Data analisis secara deskriptif dalam bentuk bilangan, peratus, min dan sisihan piawai. Dapatan kajian berkaitan pola tontonan TV menunjukkan majoriti responden adalah penonton paling tegar yang menonton lebih dari 5 jam sehari. Slot waktu kegemaran menonton ialah antara jam 6.00 petang hingga 10.00 malam. Dapatan kajian juga menunjukkan TV sering ditonton bersama ahli keluarga yang lain berbanding dengan ibu bapa dan rakan-rakan. Manakala program TV yang paling digemari ialah filem dan drama. Analisis terhadap motif tontonan pula menunjukkan min persetujuan sederhana tinggi terhadap motif pembelajaran, bersantai dan mengisi masa lapang. Min persetujuan sederhana rendah pula ialah berkaitan motif TV sebagai peneman, rangsangan dan eskapisme. Motif utama responden ialah untuk mengetahui apa yang berlaku di seluruh dunia dan mengisi masa lapang. Dapatan kajian ini dapat memberi input terhadap perancangan program TV yang dapat meningkatkan perkembangan sosial belia di Malaysia.

Kata Kunci: Belia, Televisyen, Pola dan Motif Tontonan

ABSTRACTS

The influence of television program (TV) to the youth has gained the attention of worldwide researchers in social sciences since the 1970s. This article aims to discuss the patterns and motives in television viewing among today's young Malaysians. A cross-sectional survey using a questionnaire was conducted on 2,007 young people aged 15 to 40 years. Multistage disproportionate stratified random sampling technique was used covering 20 districts of 9 states. Data were analysed descriptively in the form of numbers, percentages, means and standard deviations. The findings related to TV viewing patterns showed that the majority of respondents are heavy viewers who watch more than 5 hours a day. The favourite time for watching TV slot is between 6.00 pm to 10.00 pm. The findings also showed that TV is often viewed with other family members rather than with parents and friends. Meanwhile, the most popular TV program watched was the film and drama. Analysis

of the motives elicited a moderately high in learning motive, relaxing and pass the time. An analysis of TV viewing patterns showed higher mean simple approval to the motive of learning, recreation and leisure. Min simple agreement is low regarding the motives of TV as a companion, excitement and escapism. The main motive of the respondents is to find out what's happening around the world and spend their spare time. The findings of this study can provide input to the planning TV programs that improve youth development in Malaysia.

Keywords: Youth, Television, Television Viewing Patterns and Motives

PENGENALAN

Dewasa ini kebimbangan mengenai landas fikir yang salah dan tingkah laku yang negatif dalam kalangan belia menjadi isu serius dalam masyarakat. Pada suatu ketika, negara pernah dilanda isu gejala sosial yang dikaitkan dengan belia. Statistik yang dikeluarkan oleh Polis Kuala Lumpur pada tahun 2009 mendedahkan seramai 3,263 pelajar sekolah terbabit dalam 2,003 kes salah laku (“Kempen ‘Minggu Tidak Menonton Televisyen’ patut disambut baik”, Berita Harian, 21 April 2010). Menurut laporan tersebut, antara punca masalah sosial yang melanda remaja dan golongan belia ini ialah pengaruh negatif program televisyen (TV) yang dikategorikan sebagai kurang sihat. Kenyataan ini dibuat berdasarkan kajian oleh FOMCA pada tahun 2005 yang menunjukkan 73% masa lapang golongan muda dihabiskan untuk menonton TV di antara 3-5 jam sehari khususnya selepas waktu sekolah dan pada waktu malam.

Permasalahan mengenai pengaruh program TV terhadap belia telah lama mendapat perhatian saintis sains sosial. Fokus utama kajian sejak awal tahun 1950-an hingga pada tahun 1990-an iaitu pada peringkat awal TV diperkenalkan ialah berkaitan kesan negatif tontonan tv terhadap kanak-kanak, remaja dan belia (antaranya Wertham, 1954; Belson, 1978; Comstock, Chaffee, & Katzman, 1978; Comstock & Paik, 1991; Paik & Comstock; 1994). Program TV yang sebelumnya dianggap sebagai medium panduan dan pendidikan dikatakan mula menguasai minda belia dengan nilai yang jauh bertentangan dengan adat ketimuran yang akhirnya mempengaruhi tingkah laku dalam kehidupan sehari-hari. Situasi inilah yang dilihat ketika ini sebagai trend ikutan golongan remaja dan belia (Abdullah Sulong, & Mawaddah Abdullah, 2010; Wan Norina, et al, 2013). Justeru itu, kajian berkaitan tontonan TV masih menjadi tumpuan pengkaji walaupun terdapat kemunculan pelbagai media alternatif dalam abad ke-21 (antaranya Hawkin et al., 2001; Chan-Olmsted & Chang, 2006; Askwith, 2007; Geerts, Cesar, Bulterman, 2008; Moyer-Gusee & Nabi, 2010; Greer & Ferguson, 2011; Guo & Chan-Olmsted, 2015).

Berdasarkan Teori Penggunaan dan Pemuasan Kehendak (Uses and Gratification Theory) (Katz, Blumler, & Gurevitch, 1974), perubahan citarasa

pengguna, masyarakat dan media membentuk satu sistem yang turut merubah pola dan motif tontonan sesuatu media. Rubin (1979) mendapat terdapat enam motif tontonan TV dalam kalangan remaja di Amerika Syarikat iaitu untuk pembelajaran, mengisi masa lapang/kebiasaan, peneman, eskapisme, rangsangan dan bersantai. Motif tontonan ini akan mempengaruhi pemilihan program TV (Rubin, 1979). Rubin (1979) juga mendapat individu yang mempunyai motif yang ketara seperti eskapisme, kebiasaan, dan peneman menonton TV dalam tempoh yang lebih lama.

Penonton TV dikategorikan kepada tiga kumpulan mengikut kekerapan penontonan dalam sehari iaitu, penonton TV tidak tegar, penonton TV tegar, dan penonton TV paling tegar. Penonton TV paling tegar ialah mereka yang menonton lebih daripada 5 jam sehari, penonton tegar menonton 3 hingga 5 jam sehari, manakala penonton kurang tegar menonton kurang daripada 3 jam sehari (Lee, Irey, & Carlson, 2009; Davis & Maria, 2015). Kaedah pengklasifian ini adalah berdasarkan kajian yang menunjukkan bahawa purata tontonan TV adalah antara 3 hingga 5 jam sehari (Nie, Simpler, Stepanikova, & Zheng, 2005; Nielsen, 2011). Teori Penyemaian (Cultivation Theory) menjelaskan bahawa penonton TV tegar akan lebih mempunyai konsepsi bahawa paparan di TV adalah realiti sosial yang berlaku di dunia luar (Morgan, Shanahan, & Signorielli, 2009; Anthony, et al., 2014). Kajian Shrum et al. (2011) mendapat hubungan antara tontonan televisyen dan penilaian pemikiran pengguna ini wujud secara signifikan.

Bertitik tolak daripada perubahan lanskap penggunaan media di negara ini dan pengaruh tontonan TV dalam pembentukan peribadi belia, kajian ini dijalankan bagi mengenalpasti pola dan motif tontonan TV berdasarkan model Rubin (Rubin, 1983) dalam kalangan belia di Malaysia

METODOLOGI

Kajian tinjauan berdasarkan reka bentuk keratan rentas (cross-sectional) dijalankan menggunakan borang soal selidik bercetak. Reka bentuk ini sesuai dengan pengumpulan data pada satu titik masa kepada kumpulan sampel yang dapat mewakili populasi kajian (Babbie, 2010). Subjek kajian ini ialah golongan belia di seluruh Malaysia yang aktif menonton TV. Golongan belia ini meliputi peringkat umur yang digunakan dalam takrifan belia di Malaysia iaitu 15 hingga 40 tahun.

Pemilihan sampel kajian adalah menggunakan teknik persampelan rawak berstrata tak seimbang pelbagai tahap (multistage disproportionate stratified random sampling technique). Kajian ini melibatkan 2007 orang responden dari 20 buah kawasan bandar dan luar bandar meliputi sembilan buah negeri di Malaysia. Penggunaan teknik ini diharap dapat memperolehi sampel yang merentasi populasi belia di Malaysia supaya generalisasi dapat dilakukan dengan tepat. Sungguhpun jumlah maksimum sampel sebanyak 400 adalah mencukupi bagi mewakili infiniti

populasi (Krejcie & Morgan, 1970; Hair et al., 2010), penggunaan sebanyak 2007 responden akan membolehkan generalisasi turut dilakukan berdasarkan zon dan negeri yang dapat memberi impak terperinci kepada 37 juta populasi belia di Malaysia.

Borang soal selidik dibahagikan kepada dua bahagian. Bahagian A mengandungi maklumat umum mengenai latar belakang responden manakala Bahagian B mengandungi maklumat berkaitan penggunaan televisyen. Antara pemboleh ubah dalam bahagian A ialah jantina, umur, etnik, agama, tahap pendidikan tertinggi, lokasi tempat tinggal sekarang, dan pendapatan kasar bulanan (isirumah). Skala pengukuran nominal diguna sebagai pengukuran bagi pemboleh ubah dalam bahagian ini.

Bahagian B mengandungi soalan berkaitan tontonan TV iaitu jumlah jam tontonan berdasarkan waktu sering menonton. Ia bertujuan mengukur tahap pendedahan terhadap program TV berdasarkan dua soalan utama iaitu jumlah jam tontonan (pada hari cuti dan hari bekerja) dimana purata tontonan keduanya akan memberikan cerapan tontonan lebih tepat (Rubin, 1979). Soalan lain yang dikemukakan ialah slot waktu kegemaran menonton, teman menonton, tiga program kegemaran yang ditonton, kategori program digemari, dan medium lain diguna untuk menonton. Kesemua pemboleh ubah tersebut diukur menggunakan skala nominal. Sebanyak 24 sebab responden menonton TV yang diadaptasi daripada kajian Greenberg (1974) dan kajian Rubin (1979, 1983, 1986, 1987a, 1987b, 2009) digunakan untuk mengukur motif tontonan TV. Ia disusun dalam enam kategori iaitu pembelajaran (6 item), masa lapang/kebiasaan (6 item), teman (3 item), eskapisme (3 item), rangsangan (3 item), dan santaian (3 item). Kesemua item diukur menggunakan skala likert 10 tahap (1=tidak setuju hingga 10=sangat setuju). Penganalisaan data dilakukan menggunakan statistik deskriptif melibatkan perihalan semua pemboleh ubah kajian berkaitan berdasarkan frekuensi, peratus, min dan sisihan piawai.

DAPATAN KAJIAN

Kajian ini melibatkan 2007 orang responden. Jadual 1 menunjukkan seramai 1044 (52.0%) responden terdiri dari apda perempuan dan selebihnya sebanyak 48% iaitu seramai 963 responden lelaki. Responden yang paling ramai adalah terdiri daripada mereka yang berumur 15-20 tahun iaitu sebanyak 32.9%. Ianya diikuti oleh 588 (29.3%) responden berumur 21-25 tahun dan 422 (30.7%) responden berumur 26-30 tahun manakala selebihnya 336 (16.7%) berumur dalam kategori 31-40 tahun.

Jadual 1: Jantina dan Umur Responden

Profil (N=2007)	Kekerapan	Peratus
Jantina		
Lelaki	963	48.0
Perempuan	1044	52.0
Kategori Umur		
15-20 tahun	661	32.9
21-25 tahun	588	29.3
26-30 tahun	422	21.0
31-40 tahun	336	16.7

Responden kajian ini meliputi tiga etnik terbesar di Malaysia iaitu Melayu (49.7%), Cina (19.2%) dan India (12.1%). Responden bagi kumpulan etnik Bumiputera Sarawak terdiri daripada responen dalam etnik Iban, Melanau, Penan, Kayan dan Bidayuh yang meliputi 231 (11.5%) responden. Kajian juga melibatkan responden dalam kalangan Bumiputera Sabah yang terdiri daripada kumpulan etnik Bajau, banjar, Brunei, Bugis, Dusun, Kadazan Dusun, Kagayan, Suluk, Sungai, Sino Dusun, dan Tidung seramai 231 (5.6 %) orang.

Jadual 2: Kumpulan Etnik

Etnik (N=2007)	Kekerapan	Peratus
Melayu	997	49.7
Cina	385	19.2
India	243	12.1
Bumiputera Sarawak	231	11.5
Bumiputera Sabah	113	5.6
Lain-Lain	38	1.9

Jadual 3 menunjukkan majoriti responden tinggal di kawasan bandar (43.3%) dengan jumlah seramai 870 orang. Ini diikuti 451 (22.5%) responden dari kawasan pekan, 240 (12.0%) dari kawasan pinggir bandar dan 255 (12.7%) responden dari kawasan bandaraya.

Jadual 3: Lokasi Tempat Tinggal Responden

Lokasi Tempat Tinggal (N=2007)	Kekerapan	Peratus
Bandaraya	255	12.7
Bandar	870	43.3

Pinggir Bandar	240	12.0
Pekan	451	22.5
Kampung	191	9.5

Responden berkelulusan SPM dan kebawah ialah seramai 981 (48.8%) orang. Ia mewakili responden berkelulusan SPM/SMAM seramai 664 (33.1%) orang, SRP/PMR/SRAM seramai 204 (10.2%), tidak tamat sekolah menengah seramai 79 (3.9%), penilaian darjah 5/UPSR seramai 24 (1.2%), dan tidak tamat sekolah rendah seramai 10 (.5%). Responden yang bependidikan tinggi iaitu diploma dan keatas pula ialah sebanyak 38.1% iaitu 764 responden. Kumpulan ini terdiri daripada responden berkelulusan diploma seramai 489 (24.4%), Ijazah Sarjana Muda seramai 260 (13.0%) orang, Ijazah Sarjana seramai 11 (.5%) orang, dan Ijazah Kedoktoran seramai 4 (.2%) orang. Sebahagian kecil responden pula tidak bersekolah iaitu seramai 31 (1.5%) orang.

Jadual 4: Tahap Pendidikan Tertinggi

Tahap Pendidikan (N=2007)	Kekerapan	Peratus
SPM/SMAM	664	33.1
Diploma	489	24.4
Ijazah Sarjana Muda	260	13.0
SRP/PMR/SRAM	204	10.2
STPM/STAM	153	7.6
Tidak Tamat Sekolah Menengah	79	3.9
Sijil Kemahiran	78	3.9
Tidak Bersekolah	31	1.5
Penilaian Darjah 5/UPSR	24	1.2
Ijazah Sarjana	11	.5
Tidak Tamat Sekolah Rendah	10	.5
Ijazah Kedoktoran	4	.2

Pola Tontonan TV

Jadual 5 menunjukkan pengklasifikasi tahap tonton mengikut jumlah jam tontonan sehari. Majoriti responden dikategorikan sebagai penonton paling tegar dengan jumlah masa tontonan lebih daripada 5 jam sehari iaitu 65.6% bagi kumpulan masih belajar dan 63.2% bagi kumpulan yang telah bekerja. Sebahagian kecil responden dikategorikan sebagai penonton yang kurang tegar iaitu antara 12.1% hingga 14.6 %. Dapatkan ini menyokong hasil dapatan kajian-kajian terdahulu bahawa majoriti penonton TV adalah penonton tegar (Lee, Irey, & Carlson, 2009; Davis & Maria, 2015; Nie, Simpser, Stepanikova, & Zheng, 2005; Nielsen, 2011).

Jadual 5: Klasifikasi Tontonan

Waktu	Penonton Kurang Tegar (< 3 jam sehari)	Penonton Tegar (3 - 5 jam sehari)	Penonton Paling Tegar<br (>="" 5="" b="" jam="" sehari)<=""/>
Masih Belajar (n=215)	26 (12.1%)	48 (22.3%)	141 (65.6%)
Telah Bekerja (n=446)	65 (14.6%)	99 (22.2%)	282 (63.2%)

Jadual 6 menunjukkan slot waktu yang digemari bagi menonton TV. Berdasarkan jadual tersebut didapati bahawa, waktu yang menjadi kegemaran ialah pada jam 6.00 petang hingga 9.59 malam dengan jumlah responden seramai 1298 (64.7%). Waktu kedua yang digemari ialah selepas jam 10 malam hingga jam 1.59 pagi dengan jumlah responden seramai 881 (43.9%). Pada waktu siang, waktu yang digemari ialah pada jam 2.00 petang hingga 5.59 petang (n=512, 25.5%), dan pada jam 10.00 pagi hingga 1.59 petang (n=236, 11.8%). Dapatkan ini menepati laporan kajian oleh FOMCA pada thaun 2005 bahawa golongan muda banyak menghabiskan waktu untuk menonton TV selepas waktu sekolah dan pada waktu malam (“Kempen ‘Minggu Tidak Menonton Televisyen’ patut disambut baik”, Berita Harian, 21 April 2010).

Jadual 6: Slot Waktu Kegemaran Menonton

Slot Waktu Tontonan (N=2007)	Kekerapan	Peratus
6.00 pagi – 9.59 pagi	102	5.1
10.00 pagi - 1.59 petang	236	11.8
2.00 petang – 5.59 petang	512	25.5
6.00 petang - 9.59 malam	1298	64.7
10.00 malam - 1.59 pagi	881	43.9
2.00 pagi – 5.59 pagi	93	4.6

Majoriti responden iaitu seramai 1621 (80.8%) menonton TV bersama ahli keluarga yang lain. Responden juga didapati menonton bersama ibu bapa (24.7%) dan rakan-rakan (20.8%). Hanya sebahagian kecil responden menonton TV secara berseorangan (3.9%)

Jadual 7: Tontonan Bersama

Tontonan Bersama (N=2007)	Bilangan	Peratus
Ahli Keluarga Lain	1621	80.8
Ibu Bapa	496	24.7

Rakan-Rakan	417	20.8
Berseorangan	78	3.9

Jadual 8 menunjukkan sebahagian besar responden menonton program TV berbentuk Filem iaitu seramai 1588 (79.1%), diikuti oleh program drama iaitu seramai 1262 (62.9%), dan program hiburan iaitu seramai 1117 (55.7%). Hampir separuh daripada responden pula gemar menonton TV bagi program berita iaitu seramai 941 (46.9%) dan sukan iaitu seramai 821 (40.9%). Program yang kurang digemari oleh responden ialah bual bicara iaitu seramai 180 orang (9.0%) dan pemasaran iaitu seramai 155 orang (7.7%).

Jadual 8: Kategori Program Digemari

Kategori Program	Kekerapan	Peratus
Filem	1588	79.1
Drama	1262	62.9
Hiburan	1117	55.7
Berita	941	46.9
Sukan	821	40.9
Rancangan Realiti	788	39.3
Masakan	661	32.9
Agama	619	30.8
Dokumentari/Majalah	609	30.3
Sukan Ekstrem	266	13.3
Bual Bicara (Talk Show)	180	9.0
Pemasaran (Contoh: GoShop)	155	7.7

Dapatan kajian menunjukkan medium dalam talian yang digunakan bagi menonton program TV ialah melalui aplikasi media sosial iaitu YouTube seramai 1520 (75.7%) dan Facebook seramai 995 (49.6%). Sebahagian besar responden turut menonton TV melalui Tonton iaitu seramai 535 (26.7%) dan Website Movie iaitu seramai 465 (23.2%). Peratusan kecil responden pula menonton TV melalui Web TV (6.2%) dan TV kereta (4.4%).

Jadual 9: Medium Dalam Talian bagi Tontonan Program TV

Medium	Kekerapan	Peratus
YouTube	1520	75.7
FaceBook	995	49.6

Tonton	535	26.7
Website Movie	465	23.2
Web TV	124	6.2
TV Kereta	89	4.4

Motif Tontonan TV

Jadual 10 menunjukkan terdapat 6 kategori motif tontonan dengan nilai kebolehpercayaan setiap konstruk berdasarkan nilai alfa cronbach (α) antara .79 hingga .90 iaitu pembelajaran ($\alpha = .82$), bagi mengisi masa lapang atau kebiasaan ($\alpha = .82$), TV menjadi sebagai peneman ($\alpha = .82$), menonton TV sebagai satu eskapisme ($\alpha = .79$), mononton TV sebagai rangsangan ($\alpha = .90$, dan bersantai ($\alpha = .88$).

Dapatan kajian menunjukkan kecenderungan persetujuan bagi motif pembelajaran adalah berpusat pada tahap sederhana tinggi ($M=6.66$, $SP=2.80$). Persetujuan yang paling tinggi ialah terhadap motif “Untuk mengetahui apa yang berlaku di seluruh dunia” ($M=7.64$, $SP=2.48$). Motif kedua ialah “Untuk belajar membuat sesuatu yang tidak pernah dibuat sebelumnya” ($M=6.82$, $SP=3.56$). Motif lain berkaitan pembelajaran turut menunjukkan min persetujuan yang sederhana tinggi iaitu “Kerana ia mengajar perkara yang tidak dipelajari di sekolah” ($M=6.55$, $SP=2.71$), “Supaya saya belajar apa yang berkemungkinan berlaku kepada diri saya” ($M=6.23$, $SP=2.69$), dan “Kerana ia membantu saya mempelajari mengenai diri sendiri” ($M=6.13$, $SP=2.69$).

Motif kedua yang menjelaskan mengapa responden menonton TV ialah bagi bersantai ($M=6.04$, $SP=2.88$). Menonton TV dapat merehatkan diri ($M=6.19$, $SP=2.80$), menenangkan fikiran ($M=6.10$, $SP=2.85$), dan meredakan perasaan ($M=5.82$, $SP=2.99$). Dapatan kajian juga menunjukkan responden menonton TV bagi mengisi masa lapang atau menjadi salah satu kebiasaan hidup mereka ($M=6.01$, $SP=2.86$). Responden menunjukkan kecenderungan yang sederhana tinggi bagi motif menonton TV untuk mengisi masa terluang ($M=6.86$, $SP=3.32$), menonton TV apabila tiada aktiviti lain yang lebih penting ($M=6.46$, $SP=2.69$) dan memberikan responden suatu aktiviti untuk dilakukan ($M=6.25$, $SP=2.66$). Manakala beberapa aspek lain menunjukkan min persetujuan sederhana rendah iaitu motif kerana seronok menonton TV ($M=5.71$, $SP=2.80$), kerana suka menonton TV ($M=5.59$, $SP=2.84$), dan kerana telah menjadi tabiat saya ($M=5.18$, $SP=2.87$). Motif peneman turut menunjukkan min persetujuan pada tahap sederhana tinggi ($M=5.78$, $SP=2.98$). Menonton TV dapat menghilangkan kesunyian ($M=5.95$, $SP=2.84$), menonton TV apabila tiada siapa untuk berbual atau bermain ($M=5.78$, $SP=2.84$), dan supaya saya rasa tidak keseorangan ($M=5.62$, $SP=3.25$).

Berdasarkan Jadual 10, dapatan kajian turut menunjukkan responden menonton TV dengan motif ransangan ($M=4.40$, $SP=2.89$) dan eskapisme ($M=3.99$, $SP=2.96$) pada tahap sederhana rendah. Motif ransangan menunjukkan responden

menonton TV kerana ia mengasyikkan perasaan ($M=4.46$, $SP=2.91$), merangsang perasaan ($M=4.40$, $SP=2.88$), dan menggelorakan perasaan ($M=4.33$, $SP=2.88$). Manakala bagi motif eskapisme, TV ditonton supaya responden boleh melupakan tentang kerja sekolah / kerja rumah yang perlu dibuat ($M=4.70$, $SP=2.92$), mengelak daripada urusan sedang dibuat ($M=3.69$, $SP=2.78$), dan mengelak daripada ahli keluarga lain ($M=3.59$, $SP=3.19$).

Jadual 10: Motif Tontonan TV

Item		Min	Sisihan Piawai
Pembelajaran ($\alpha = .82$)		6.66	2.80
1 Untuk mengetahui apa yang berlaku di seluruh dunia.	7.64	2.48	
2 Untuk belajar membuat sesuatu yang tidak pernah dibuat sebelumnya.	6.82	3.56	
3 Untuk mengetahui bagaimana orang lain menyelesaikan masalah yang serupa.	6.59	2.67	
4 Kerana ia mengajar perkara yang tidak dipelajari di sekolah	6.55	2.71	
5 Supaya saya belajar apa yang berkemungkinan berlaku kepada diri saya.	6.23	2.69	
6 Kerana ia membantu saya mempelajari mengenai diri sendiri.	6.13	2.69	
Santaian ($\alpha = .88$)		6.04	2.88
1 Kerana ia dapat merehatkan diri.	6.19	2.80	
2 Kerana ia menenangkan fikiran.	6.10	2.85	
3 Kerana ia meredakan perasaan.	5.82	2.99	
Masa Lapang/Kebiasaan ($\alpha = .82$)		6.01	2.86
1 Untuk mengisi masa terluang.	6.86	3.32	
2 Apabila tiada aktiviti lain yang lebih penting.	6.46	2.69	
3 Kerana ia memberikan saya suatu aktiviti untuk dilakukan.	6.25	2.66	
4 Kerana saya seronok menonton tv.	5.71	2.80	
5 Kerana saya suka menonton tv	5.59	2.84	
6 Kerana telah menjadi tabiat saya.	5.18	2.87	
Peneman ($\alpha = .82$)		5.78	2.98
1 Kerana ia menghilangkan kesunyian.	5.95	2.84	

2	Apabila tiada siapa untuk berbual atau bermain.	5.78	2.84
3	Supaya saya rasa tidak keseorangan.	5.62	3.25
Rangsangan ($\alpha = .90$)		4.40	2.89
1	Kerana ia mengasyikkan perasaan saya.	4.46	2.91
2	Kerana ia merangsang perasaan saya.	4.40	2.88
3	Kerana ia mengelorakan perasaan saya.	4.33	2.88
Eskapisme ($\alpha = .79$)		3.99	2.96
1	Supaya saya boleh melupakan tentang kerja yang perlu dibuat.	4.70	2.92
2	Untuk mengelak daripada urusan sedang dibuat.	3.69	2.78
3	Untuk mengelak daripada ahli keluarga lain.	3.59	3.19

KESIMPULAN

Kajian ini menyediakan beberapa gambaran yang menarik. Pertama, jumlah tontonan yang tinggi ini mempunyai kaitan dengan profil diri responden yang majoritinya adalah perempuan, berpendidikan peringkat SPM dan tinggal dalam kawasan bandar.

Kedua, Kumpulan penonton tegar TV ini menonton melebihi 5 jam sehari dimana kebanyakannya adalah belia yang masih bersekolah dan baru bekerja dalam kategori umur 15 hingga 25 tahun. Tahap tontonan yang tinggi setiap hari ini berkemungkinan menyebabkan golongan ini menyerap pelbagai maklumat hasil tontonan TV tanpa disedari. Kesan berganda dalam serapan maklumat ini boleh berlaku lebih tinggi pada golongan belia masih bersekolah berbanding kumpulan telah bekerja. Hal ini disebabkan oleh belia masih bersekolah mempunyai kapasiti, penumpuan dan penglibatan yang tinggi dengan TV disokong oleh ruang masa menonton yang banyak biasanya di antara 2 petang hingga 10 malam. Kesan serapan maklumat bersifat kumulatif ini berlaku secara perlahan-lahan dalam jangka masa yang panjang. Kesan inilah yang akhirnya akan mencorak realiti sosial kepada belia hasil tontonan TV. Tambahan pula, golongan belia masih bersekolah mempunyai daya penaakulan (inferensi) dan keterlibatan dalam struktur sosial masyarakat yang rendah. Ia ditambah pula oleh pengalaman hidup yang kurang menjadikan mereka mempunyai kecenderungan tinggi untuk menerima dan mempercayai realiti sosial sebagaimana yang digambarkan melalui program-program yang mereka tonton melalui TV. Dapatan ini bertepatan dengan kajian-Kajian terdahulu dalam Cultivation Theory oleh Gerbner dan Gross (1976a & 1976b, Rubin, 1979; 1983) dan kajian-kajian terkini (antaranya Morgan, Shanahan, & Signorielli, 2009; Shrum et al., 2011; Anthony, et al., 2014) bahawa penonton TV tegar akan lebih mempunyai konsepsi bahawa paparan di TV adalah realiti sosial yang berlaku di dunia luar. Kajian mengukuhkan konsep yang dibawa oleh teori ini sebagaimana

dikatakan oleh Shrum et al. (2011) bahawa hubungan antara tontonan televisyen dan pembentukan pemikiran penonton wujud secara signifikan.

Ketiga, filem, drama dan hiburan ternyata tetap menjadi pilihan tontonan di TV. Ia kini telah dikembangkan melalui platform dalam talian melalui pelbagai saluran seperti TV Online dan YouTube. Pengaruh besar teknologi dalam talian menyebabkan corak tontonan semakin mudah dan meluas. Sebagaimana diketahui umum, teknologi dalam talian yang bersifat pull technology berbanding program menerusi TV yang bersifat push technology amat sukar dikawal. Maka ilmu dan nilai yang benar amat perlu disemai dalam diri pengguna media berkenaan. Dalam konteks ini, belia amat perlu diasuh, disemai dan ditanam dengan nilai baik dalam pelbagai peringkat bermula dari institusi keluarga (ibu bapa), institusi sekolah (guru dan rakan sebaya) dan institusi belia sendiri (iaitu membimbing dan membangun aktiviti media-belia yang bermanfaat). Berdasarkan motif yang diperolehi, ternyata belia mahukan bimbingan dalam mempelajari sesuatu yang baharu, mereka mahu mengisi masa bersantai, masa lapang, peneman dan ruang eskapisme melalui sumber media. Masa sudah sampai masanya media perlu diisi dengan kandungan ilmu dan nilai-nilai baik untuk diserap oleh golongan belia.

Kesimpulannya, sekiranya kita mahu mencorak pemikiran belia kita dengan nilai yang positif dan baik, maka program media yang disajikan kepada mereka juga seharusnya mengandungi nilai positif dan baik. Telah tiba masanya untuk semua pihak memikirkan agenda besar pembangunan belia menerusi media dengan lebih serius. Perumpamaan yang boleh difikirkan bersama ialah: Benih pokok yang baik sekiranya ditanam akan tetap tumbuh menjadi sepohon pokok. Namun tanpa pengawasan rapi, siraman air dan pembajaan, maka hasilnya tidak mampu dinikmati seperti yang diinginkan.

RUJUKAN

- Abdullah Sulong & Mawaddah Abdullah 2010. Pengaruh Media Elektronik Terhadap Keruntuhan Akhlak Pelajar. Pp: 1-9. (unpublished). Dicapai dari e-prints.utm.my/10835/
- Askwith, I. D. 2007. Television 2.0: Reconceptualizing TV as an engagement medium (Doctoral dissertation, Massachusetts Institute of Technology).
- Belson, W. 1978. Television violence and the adolescent boy. Hampshire, England: Saxon House.
- Berita Harian - Kempen ‘Minggu Tidak Menonton Televisyen’ patut disambut baik. Diakses di: <http://www.fomca.org.my/v2/index.php/fomca-di-pentas-media/fomca-di-pentas-media-2010/296-berita-harian-kempen-minggu-tidak-menonton-televi...>

- Chan-Olmsted, S. M., & Chang, B. H. 2006. Audience knowledge, perceptions and factors affecting the adoption intent of terrestrial digital television. *New Media & Society*, 8(5), 773-800.
- Comstock, G., & Paik, H. 1991. *Television and the American child*. New York: Academic Press.
- Comstock, G., Chaffee, S., & Katzman, N. 1978. *Television and human behavior*. New York: Columbia University Press.
- Geerts, D., Cesar, P., & Bulterman, D. 2008, October. The implications of program genres for the design of social television systems. In Proceedings of the 1st international conference on Designing interactive user experiences for TV and video (pp. 71-80). ACM.
- Gerbner, G., & Gross, L. 1976a. Living with television: The violence profile. *Journal of Communication*, 26, 172-199.
- Gerbner, G., & Gross, L. 1976b. The scary world of TV's heavy viewer. *Psychology Today*, 10(4), 41-89.
- Greer, C. F., & Ferguson, D. A. 2011. Using Twitter for promotion and branding: A content analysis of local television Twitter sites. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 55(2), 198-214.
- Guo, M., & Chan-Olmsted, S. M. 2015. Predictors of Social Television Viewing: How Perceived Program, Media, and Audience Characteristics Affect Social Engagement With Television Programming. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 59(2), 240-258.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. 2010. *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Hawkins, R., & Pingree, S. 1981. Using television to construct social reality. *Journal of Broadcasting*, 25(4), 347-364.
- Katz, E., Blumler, J. G., & Gurevitch, M. 1974. *The uses and gratifications approach to mass communication*. Beverly Hills, Calif.: Sage Pubns.
- Lee, M. J., Bichard, S. L., Irey, M. S., Walt, H. M., & Carlson, A. J. 2009. Television viewing and ethnic stereotypes: Do college students form stereotypical perceptions of ethnic groups as a result of heavy television consumption?. *The Howard Journal of Communications*, 20(1), 95-110.

- Morgan, M., Shanahan, J., & Signorielli, N. 2009. Growing up with television: Cultivation Processes. In Bryant, J., & Oliver, M. B. (Eds.). *Media effects: Advances in theory and research* (pp. 34-49). Madison Ave, New York: Taylor & Francis Group.
- Moyer-Gusé, E., & Nabi, R. L. 2010. Explaining the effects of narrative in an entertainment television program: Overcoming resistance to persuasion. *Human Communication Research*, 36(1), 26-52.
- Nie, N. H., Simpser, A., Stepanikova, I., & Zheng, L. 2005. Ten years after the birth of the Internet, how do Americans use the Internet in their daily lives. Stanford Institute for the Quantitative Study of Society.
- Nielsen Company. 2011, March, 10. State of the media: TV usage trends -Q3/Q4 2010. Retrieved from <http://www.nielsen.com/us/en/reports/2011/state-of-the-media-tv-usage-trends-q3-and-q4-2010.html>
- Paik, H., & Comstock, G. 1994. The effects of television violence on antisocial behavior: A meta-analysis. *Communication Research*, 21(4), 516–546.
- Rubin, A. 1979. Television use by children and adolescents. *Human Communication Research*, 5(2), 109–120.
- Rubin, A. M. 1983. Television uses and gratifications: The interactions of viewing patterns and motivations. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 27(1), 37-51.
- Wan Norina Wan Hamat, Zaharah Hussin, Ahmad Fkrudin Mohamaed Yusoff, Ahmad Ariffin Sapar. 2013. Pengaruh media massa terhadap penampilan akhlak pelajar Islam Politeknik Malaysia. *The Online Journal of Islamic Education*, 1(1). Pp 17-27.
- Wertham, F. 1954. *The seduction of the innocent*. New York: Holt, Rinehart & Winston.

Profil Penulis :

Mohd Sobhi Ishak, Phd
*Jabatan Teknologi Multimedia
Universiti Utara Malaysia
msobhi@uum.edu.my*

Awan Ismail
*Jabatan Teknologi Multimedia
Universiti Utara Malaysia
awan@uum.edu.my*

Bakri Mat, Phd
*Universiti Utara Malaysia
bakri@uum.edu.my*

Azahar Kassim
*Universiti Utara Malaysia
w_azahar@uum.edu.my*

Shariffah Mamat
*Penyelidik
Institut Penyelidikan Pembangunan Belia Malaysia
shariffah@iyres.gov.my*

Norati'qah Talib
*Penyelidik
Institut Penyelidikan Pembangunan Belia Malaysia
noratiqah@iyres.gov.my*